

Walory przyrodnicze i kulturowe gminy Frysztak szansą na alternatywne źródła dochodu ludności rolniczej.

Region turystyczny aby być atrakcyjnym musi oferować swoim klientom korzyści, których oni potrzebują. Tak więc poza podstawowymi walorami jakimi są warunki przyrodnicze musi posiadać odpowiednią bazę turystyczną, sportową i rekreacyjną z właściwym wsparciem zaplecza noclegowego i żywieniowego.

W gminie Frysztak właściwie wykorzystywane są wspomniane warunki przyrodnicze oraz istniejące bogactwo kulturowe do prawidłowego rozwoju działalności nadającej regionowi charakter turystyczny. Gmina posiada walory turystyczne na które składają się m.in.: duże kompleksy leśne, piękne krajobrazy, liczne zabytki architektury sakralnej i obronnej. Położona jest w południowo-zachodniej części województwa podkarpackiego w powiecie strzyżowskim, a znaczna jej część znajduje się w obrębie Czarnorzecko-Strzyżowskiego Parku Krajobrazowego. W obrębie Parku znajdują się także dwa rezerваты przyrody: „GÓRA CHEŁM” i „HERBY”.

Obszar Parku Krajobrazowego nie może być w żadnym wypadku miejscem lokowania inwestycji chociaż dopuszcza się gospodarcze wykorzystanie środowiska i jego zasobów w sposób racjonalny i nie degradujący walorów przyrodniczych. Mając powyższe na uwadze gmina charakteryzuje się małym zanieczyszczeniem środowiska. Przez teren gminy przebiega kilka szlaków turystycznych, tras i ścieżek rowerowych. Są one stosunkowo łatwe do przebycia dlatego dostępne są dla szeroko rozumianego ruchu turystycznego.

Gmina Frysztak jest jeszcze mało znana ale w chwili obecnej staje się i w najbliższym okresie czasu jeszcze w większym stopniu stanie się regionem ożywionego ruchu turystycznego. Szansą na wypromowanie i rozpowszechnienie wszystkich atutów i walorów gminy są m.in.:

- GMINNY OŚRODEK SPORTU I REKREACJI WE FRYSZTAKU

Ośrodek ten dysponuje 4,5 hektarową ogrodzoną powierzchnią rekreacyjno-sportową wraz z boiskami do gry, wyposażonym placem do zabaw dla dzieci, polem namiotowym oraz własnym parkingiem. Dysponuje także własnym hotelem z 45 miejscami noclegowymi (pokojami 2-4 osobowymi). Na terenie ośrodka znajduje się zespół odkrytych basenów kąpielowych z biczami wodnymi i urządzeniami do masażu wodnego. Zimą organizowane jest lodowisko. Obiekt posiada także zadaszoną scenę estradową na której w okresie letnim organizowane są cykliczne imprezy kulturalno-rozrywkowe.

- SCHRONY W STĘPINIE-CIESZYNIE

Szczególną atrakcją na skalę europejską jest unikatowy obiekt architektury obronnej XX wieku – Zespół Schronów Stępina-Cieszyna z około 400 metrowym schronem kolejowym. Obiekt udostępniony jest do zwiedzania. Zainteresowanych oprowadzają przewodnicy, przekazując kryjące się w tym obiekcie tajemnice – w tym szczegóły spotkania Hitlera z Musolinim w sierpniu 1941 roku. Główny obiekt kompleksu, żelbetonowy schron-tunel ma długość około 400 metrów oraz przekrój ostrołuku mającego przy podstawie szerokość 14 m i wysokość 9 m. Grubość ścian żelbetonowych około 2 m. Wraz z rozwojem ruchu turystycznego organizowane są corocznie w miesiącu sierpniu tzw. „Złoty Militarne”. Odbývają się one przy kompleksie schronowym oraz na terenie byłego kamieniołomu gromadząc hobbystów sprzętu wojskowego, broni i umundurowania z terenu całej Polski. Organizowane są rekonstrukcje bitew i potyczek z okresu II wojny światowej.

- WYCIĄGI NARCIARSKIE GOGOŁÓW

Niezwykle atrakcyjnym miejscem w ostatnich latach stało się malownicze wzgórze „DZIAŁ” w miejscowości Gogołów. Uruchomiony tutaj został zespół wyciągów narciarskich z własnym zapleczem gastronomicznym i noclegowym. Dodatkową atrakcją dla odwiedzających wyciągi narciarskie jest możliwość skorzystania z oferty znajdującej się w bezpośrednim w ich sąsiedztwie „Stajni Koni Huculskich”. W ofercie na okres zimowy znajdują się m.in.: -przejazdy saniami z zaprzęgiem, przejażdżki na nartach za jeźdźcem na koniu, nauka jazdy konnej w krytej ujeżdżalni, przejazdy wierzchem po okolicy.

W okresie letnim oferowane są: -przejazdy bryczką, przejazdy wierzchem po okolicy oraz nauka jazdy konnej.

W drugiej połowie sierpnia na obiektach tych organizowany jest cykliczny „Międzynarodowy Plener Rzeźbiarski” pod nazwą „GOGOŁOWSKIE DRZEWOLUDY”. Efektem tygodniowych prac rzeźbiarskich jest galeria rzeźb drewnianych udostępniana do zwiedzania całorocznie. Uwieńczeniem pleneru są organizowane imprezy artystyczno-rozrywkowe prowadzone na miejscowej scenie plenerowej.

Godnymi uwagi i zwiedzania są także wysokiej klasy – zabytkowe kościoły drewniane w Lubli z II połowy XV wieku oraz w Gogołowie z XVII wieku. Zabytki te umieszczone są na VIII trasie (jasielsko-dębicko-ropczyckiej) „Szlaku architektury drewnianej” województwa podkarpackiego.

Istniejące warunki przyrodniczo-krajobrazowe, posiadane zabytki kultury, a także podejmowane działania zmierzające do rozwoju odpowiedniej infrastruktury w wymiernym stopniu zmieniają charakter gminy z typowo rolniczego na gminę o charakterze rolniczo-turystycznym. Staje się ona doskonałym terenem do rozwoju gospodarstw ekologicznych i agroturystycznych. Uczestnicy tych przeobrażeń mogą sięgać po wsparcie finansowe w tym zakresie z funduszy Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Szczegółowych informacji i doradztwa w tym zakresie udzielają m.in. specjaliści Podkarpackiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Boguchwale. Agroturystyka jako forma wypoczynku posiada wielorakie zalety. Zapewnia turystom możliwość poznania gospodarstwa rolnego. Umożliwia kontakt z przyrodą, a także możliwość zaopatrzenia się w świeżą i zdrową żywność. Ludności wiejskiej zapewnia uzyskanie dodatkowych dochodów z wynajmowanych pomieszczeń mieszkalnych oraz dochodów ze sprzedaży z wyprodukowanej żywności. Rozwój agroturystyki na terenie gminy na miejsce i co ciekawe, że właśnie rozwija się tam gdzie występuje na

nią samoistne zapotrzebowanie czyli wokół obiektów opisanych wcześniej w miejscowościach Stępina i Gogołów. Szczegółowe informacje o adresach i zakresie usług 11 gospodarstw agroturystycznych można znaleźć na stronie internetowej www.fryszak.pl

Na terenie gminy organizowanych jest wiele cyklicznych imprez kulturalnych takich jak m.in. „Dni Ziemi Fryszackiej”, „Złoty Militarne”, „Międzynarodowy Plener Rzeźbiarski”, „ Coroczne Dożynki Gminne”. Imprezom tym zawsze towarzyszą okolicznościowe wystawy i kiermasze organizowane przez Koła Gospodyń Wiejskich, zrzeszenie gospodarstw agroturystycznych oraz miejscowe gospodarstwa ekologiczne. Na stoiskach można ugościć się ekologicznym, zdrowym jadłem, a także podziwiać bądź nabyć wytwory miejscowych artystów rękodzieła ludowego.

Miejscowy Gminny Ośrodek Kultury we Fryszaku prowadzi wielokierunkową działalność edukacyjną, wychowawczą i kulturalną. W ramach działalności kulturalnej organizuje wystawy, koncerty, imprezy rozrywkowe, a także konkursy i targi rękodzieła artystycznego włączając się w organizację wszystkich imprez masowych o charakterze turystycznych i rozrywkowym w gminie. Skupia u siebie cały amatorski ruch artystyczny tworząc warunki dla rozwoju folkloru, a także rękodzieła ludowego i artystycznego. M.in. współpracuje i otacza profesjonalną opieką powstałe w ostatnich latach w miejscowości Gogołów stowarzyszenie pod nazwą „MIŁOŚNICY TRADYCJI I LUDOWEJ MUZYKI”. W ramach tego stowarzyszenia działa kapela ludowa, zespół śpiewaczy oraz związek kilkunastu hodowców koni posiadających stylowe tradycyjne zaprzęgi i pojazdy konne. Uświetniają oni swoimi usługami wiele uroczystości i imprez regionalnych (m.in. opisanych wcześniej) czy nawet rodzinnych jak wesela z zachowaniem obyczajów i tradycji miejscowych.

Właściwa współpraca samorządu gminy wraz z podległymi mu jednostkami odpowiedzialnymi za wszechstronny rozwój regionu oraz rolników i ludności rolniczej przynosi wymierne i oczekiwane efekty. Ludność rolnicza posiada alternatywne możliwości pozyskania środków finansowych na wsparcie zabezpieczenia podstawowych potrzeb bytowych. Gmina natomiast zyskując na atrakcyjności kieruje zaproszenie dla wszystkich chętnych do dobrego wypoczynku i odwiedzin bardzo bogatego w zachowane dziedzictwo kultury, krajobrazowo-malowniczego zakątka Podkarpacia.